

Astrid Hermes

Met een geleende camera en een flinke dosis baldadigheid startte Astrid Hermes haar fotografische loopbaan. Geïnspireerd door grote namen in de fotowereld erkende zij al snel de waarde van het samenstellen van boeiende combinaties. Haar foto's zuigen je naar binnen om daar hun eigen persoonlijke verhaal te vertellen. Het bewijs dat je anders kijken kunt leren.

Astrid Hermes studeerde vijftien jaar geleden af aan de Hogeschool voor Kunsten in Utrecht, waar ze sinds 2006 zelf werkzaam is als fotografiedocent. In die vijftien jaar was haar werk te bewonderen tijdens het fotofestival Naarden en in diverse galeries in binnen- en buitenland van Japan tot Amerika. In 2006 won Astrid de derde prijs bij de Prix de Rome. "Toen ik jong was wist ik eigenlijk niet zo goed wat ik wilde. Uit een soort baldadigheid heb ik

in gegaan en heb daar heel veel gefotografeerd. Als ik die foto's de volgende dag bekeek, was een aantal foto's meer dan bommen. Dat heeft heel veel met het licht en een bepaalde stilte te maken. 'Melancholie' is een titel die Armando veel gebruikte en ik vind het gewoon kloppen. Het is een hele beladen titel, maar ik durfde hem hiervoor wel te gebruiken. Overigens heb ik de tentoonstelling anders genoemd, daarvoor vond ik de titel wat te heftig."

“Ik heb een periode gehad dat ik wilde stoppen met fotografie”

me toen aangemeld bij de fotoacademie in Den Haag. Mijn camera had ik geleend van mijn broer, die mij ook wegwijst maakte in de doka van mijn vader. Ik dacht dat ik wel kon fotograferen, maar wist helemaal niet wat het inhield. Na een jaar in Den Haag stapte ik over naar de HKU in Utrecht. Na drie jaar op de academie had ik het idee dat ik iets met fotografie kon. Pas toen ik ontdekte dat ik met fotografie echt kon communiceren, wist ik zeker dat fotografie een goede keus was. Mijn vader is architect en af en toe een fanatiek amateurfotograaf. Van huis uit heb ik leren kijken naar mooie dingen. Ik leerde dat er over al deze dingen is nagedacht. Dat er een idee achter zit."

Nieuwe manier van werken

In opdracht van de gemeente Amersfoort maakte Astrid het boekje 'Melancholie', een reactie op het leven en werk van de kunstenaar Armando. In zijn werk verwerkte hij zijn ervaringen in de Tweede Wereldoorlog rond kamp Amersfoort. Net als Armando trok Astrid het bos in en gebruikte zij de natuur als metafoor voor het leven en de dood. De foto's stralen een gevoel van angst en eenzaamheid uit. "Het was voor mij een uniek project omdat mijn uitgangspunt het werk was van een andere kunstenaar en het betrof een ander medium. Het project heeft best lang geduurd aangezien het voor mij een nieuwe manier van werken was. Ik ben begonnen met het bijna kopiëren van de beeldtaal van Armando. Schilderijen die me interesseerden probeerde ik te fotograferen op zijn manier. Dat leverde niets op omdat er geen gevoel inzat. Daarna heb ik me meer verdiept in zijn achtergrond en in mijn eigen familiegeschiedenis. Ik vond een kampdagboek en briefwisselingen van mijn oma en voelde me steeds meer met haar verbonden. Net als ik was zij ook een jonge moeder. Ik merkte hoe het kampverleden van mijn familie mijn visie op het leven heeft gekleurd, en gaandeweg het project vormde mijn eigen familiegeschiedenis meer en meer de leidraad. Ik ben vaak het bos

Het boek bevat niet alleen de foto's uit de uiteindelijke serie, maar ook een aantal interessante combinaties van foto's met schilderijen, tekeningen en tekst van Armando die aangeven hoe het proces is verlopen. "Ik vind het belangrijk om te laten zien hoe ik tot mijn uiteindelijke serie ben gekomen en hoe deze foto's in relatie staan met het werk van Armando en mijn eigen familiegeschiedenis. Voor mij is het verhaal erachter heel belangrijk en dat is ook de reden dat ik dit boek heb gemaakt."

Verdwalen in het beeld

Het 'Armando project' inspireerde de fotografe om anders naar fotografie te kijken. "Doordat ik zag hoe mooi het kan zijn wanneer je beelden die elkaar versterken naast elkaar plaatst, maak ik nu combinaties. In mijn oude werk maakte ik ook wel twee- of drieluiken, maar die waren voornamelijk geconstrueerd op vorm. In mijn nieuwe werk probeer ik er een verhaal in te brengen. De combinaties zijn heel associatief en vertellen een nieuw verhaal. De losse beelden zeggen niet genoeg, het blijven slechts mooie plaatjes. Voor mij hebben de losse beelden een context nodig. De beelden moeten elkaars betekenis veranderen of versterken. De meeste tijd zit in het vinden van de juiste combinaties. Het moet geen stripverhaal worden of te veel uitleggen. Voor mij is het essentieel dat de communicatie open genoeg is om als kijker je eigen verhaal te kunnen maken. De combinaties moeten ervoor zorgen dat de kijker vragen stelt en op zoek gaat naar verbanden. Hierbij heb je als fotograaf het voordeel van de twijfel want doordat je een bepaalde combinatie maakt, gaat de kijker er automatisch van uit dat er een verband is. Natuurlijk moet je de kijker enigszins houvast geven. De kunst is om de juiste balans te vinden. Naast de inhoud speelt ook de vorm een belangrijke rol. De vorm maakt de inhoud."

Ruimte voor emotie

Astrid pakt een doos vol foto's om te laten zien hoeveel foto's ze heeft gemaakt om tot de juiste combinaties te

komen. "Ik hang alles aan de muur en als ik nieuwe foto's heb, verschuift alles weer. Als de foto's aan de muur hangen, kijk ik wat ze met elkaar doen. Soms is een beeld heel sterk, maar past het niet in een combinatie. Soms moet je heel lang worstelen om het laatste beeld bij een combinatie te vinden. De oplossing ligt soms bij foto's die ik al een tijdje had. Als mijn foto's van de muur af komen gaan ze in een doosje. Soms kijk ik terug naar oud werk en dan weet ik niet meer waarom ik iets heb weggedaan. Meestal maak ik heel veel nieuwe beelden tot ik het juiste beeld heb gevonden. Deze nieuwe manier van werken is heel anders dan bij mijn eerdere projecten, waarbij ik alles van tevoren bij elkaar zocht. Ik liet me verrassen door wat ik tegenkwam, maar een groot deel lag vast en moest aan allerlei regels voldoen. Er was weinig ruimte voor emotie of intuïtie. Nu combineer ik die twee manieren van werken."

Onderwerp overstijgen

"Een foto is voor mij goed als hij loskomt van de werkelijkheid. Als ik niet meer zie hoe de foto is gemaakt, maar ben gefascineerd door het verhaal dat wordt verteld. Voor mij is het criterium dat de foto het onderwerp overstijgt en iets wordt dat op zichzelf staat. Los van wat het is geweest. Het briefje met you en me op de foto heb ik zelf gemaakt. Als ik het nu zie, is het een briefje met een lading. Ik ben zelf bijna nieuwsgierig naar wat er nog meer in staat. In mijn combinaties dwing ik de kijker op een bepaalde manier te kijken. De lijn die erin zit, heb ik bedacht. Er is een begin en een eind in de manier waarop ik het ophang, maar eigenlijk niet in het verhaal. Toch dwing ik een bepaalde kijkrichting af. Ik ben heel benieuwd wat er gebeurt als ik meer met de formaten ga spelen en de manier waarop ik ze ophang. Je kunt sommige beelden meer betekenis geven door ze groter te maken. Ik wil onderzoeken of er ook een alternatieve manier is om door mijn serie heen te gaan. Heeft een serie wel een begin en eind nodig? Masao Yamamoto is een fotograaf die ik heel interessant vind. Deze Japanse fotograaf maakt zeer bijzondere combinaties. Hij komt op locatie met een doos foto's en maakt ter plekke zijn combinaties. Dat heeft te maken met de plek, maar ook hoe hij zich op dat moment voelt en welke beelden daarbij horen. Zo ontstaat er iedere keer iets nieuws met dezelfde beelden. Deze manier van werken vind ik heel mooi."

Fotografie als spiegel

Astrid heeft heel bewust een switch gemaakt van het conceptuele naar het intuïtieve en emotionele. "Ik wist in het begin niet zo goed hoe ik dat moest doen. Toen ben ik mijn zoontje gaan fotograferen. Daar ben je emotioneel bij betrokken. Achteraf bekeek ik het boekje dat ik had gemaakt en bedacht dat het eigenlijk helemaal niet over

mijn zoontje gaat. Het gaat veel meer over mij en mijn kindertijd. Hij staat altijd alleen in beeld, met vaak heel veel ruimte om hem heen. De foto's stralen een soort verlorenheid uit die helemaal niet bij hem past. Het is een heel blij kind. Ik denk dat ik mezelf zo voelde toen ik jong was. Hierdoor merk je dat het werk dat je maakt je ook

"In feite zijn alle foto's die je maakt min of meer zelfportretten"

spiegelt. In feite zijn alle foto's in meer of mindere mate zelfportretten. Mijn fotografie is altijd heel persoonlijk. Het gaat niet per se over mij, maar komt wel voort uit mijn beleving en ervaring."

Anders kijken

"Ik denk dat het bij fotografie gaat over de manier van kijken en je visie op het leven. Ik denk dat iedereen een visie over fotografie heeft, ook al kan niet iedereen dat even goed onder woorden brengen. We groeien op met ontzettend veel fotografie en film om ons heen. Je kunt jezelf aanleren om verder te kijken dan wat je ziet door op zoek te gaan naar de laag eronder. Door veel te kijken en te analyseren wat je ziet, en jezelf af te vragen wat dat betekent of zou kunnen betekenen, leer je anders kijken. In het begin ben je heel erg bezig met het in beeld brengen van wat je wilt fotograferen. Pas later word je je bewust van de achtergrond en het feit dat alle elementen in de foto meedoen. Het is heel belangrijk om met anderen over je beelden te discussiëren. Zelf heb je een idee van wat je wilt vertellen en wat je wilt communiceren, maar misschien ziet iemand anders dat heel anders. Dat kan heel leuk of heel pijnlijk zijn, maar je leert er altijd van. Ook ik heb een periode gehad dat ik wilde stoppen met fotografie, maar dat lukte niet. Mijn leven en de fotografie houden elkaar in evenwicht."

www.astridhermes.com

